

Deddf Cymwysterau Cymru 2015

2015 dccc 5

RHAN 7

PWERAU GORFODI CYMWYSTERAU CYMRU

37 Pŵer i roi cyfarwyddydau

- (1) Os ymddengys i Gymwysterau Cymru fod corff dyfarnu wedi methu, neu'n debygol o fethu, â chydymffurfio ag amod y mae ei gydnabyddiaeth yn ddarostyngedig iddo, caiff Cymwysterau Cymru gyfarwyddo'r corff i gymryd, neu i beidio â chymryd, camau penodedig, gyda golwg ar sicrhau cydymffurfedd â'r amod.
- (2) Os ymddengys i Gymwysterau Cymru fod corff dyfarnu sy'n dyfarnu cymhwyster a gymeradwywyd wedi methu, neu'n debygol o fethu, â chydymffurfio ag amod y mae'r gymeradwyaeth honno yn ddarostyngedig iddo, caiff Cymwysterau Cymru gyfarwyddo'r corff i gymryd, neu i beidio â chymryd, camau penodedig gyda golwg ar sicrhau cydymffurfedd â'r amod.
- (3) Cyn rhoi cyfarwyddyd i gorff dyfarnu o dan yr adran hon, rhaid i Gymwysterau Cymru roi hysbysiad i'r corff o dan sylw am ei fwriad i wneud hynny.
- (4) Rhaid i'r hysbysiad—
  - (a) nodi rhesymau Cymwysterau Cymru dros fwriadu rhoi'r cyfarwyddyd;
  - (b) pennu pa bryd y mae Cymwysterau Cymru yn bwriadu penderfynu pa un ai i roi'r cyfarwyddyd.
- (5) Wrth benderfynu pa un ai i roi'r cyfarwyddyd, rhaid i Gymwysterau Cymru roi sylw i unrhyw sylwadau a gyflwynir gan y corff dyfarnu.
- (6) Rhaid i gorff dyfarnu gydymffurfio â chyfarwyddyd a roddir iddo o dan yr adran hon.
- (7) O ran cyfarwyddyd o dan yr adran hon—
  - (a) rhaid iddo fod yn ysgrifenedig;
  - (b) caniateir iddo gael ei amrywio neu ei ddirymu drwy gyfarwyddyd diweddarach;

- (c) mae'n orfodadwy drwy orchymyn mandadol ar gais Cymwysterau Cymru.

38 Pŵer i osod cosbau ariannol

- (1) Os ymddengys i Gymwysterau Cymru fod corff dyfarnu wedi methu â chydymffurfio ag amod y mae ei gydnabyddiaeth yn ddarostyngedig iddo, caiff Cymwysterau Cymru osod cosb ariannol ar y corff.
- (2) Os ymddengys i Gymwysterau Cymru fod corff dyfarnu sy'n dyfarnu cymhwyster a gymeradwywyd wedi methu â chydymffurfio ag amod y mae'r gymeradwyaeth honno yn ddarostyngedig iddo, caiff Cymwysterau Cymru osod cosb ariannol ar y corff.
- (3) Gofyniad i dalu cosb i Gymwysterau Cymru yw "cosb ariannol" a phenderfynir ar swm y gosb ganddo yn unol â rheoliadau.
- (4) Cyn gosod cosb ariannol, rhaid i Gymwysterau Cymru roi hysbysiad i'r corff dyfarnu o dan sylw am ei fwriad i wneud hynny.
- (5) Rhaid i'r hysbysiad—
  - (a) nodi rhesymau Cymwysterau Cymru dros fwriadu gosod y gosb;
  - (b) pennu swm arfaethedig y gosb;
  - (c) pennu cyfnod y mae Cymwysterau Cymru yn bwriadu penderfynu, pan ddaw'r cyfnod hwnnw i ben, pa un ai i osod y gosb.
- (6) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-adran (5)(c) fod yn gyfnod o 28 o ddiwrnodau o leiaf sy'n dechrau â dyddiad yr hysbysiad.
- (7) Wrth benderfynu pa un ai i osod y gosb, rhaid i Gymwysterau Cymru roi sylw i unrhyw sylwadau a gyflwynir gan y corff dyfarnu.
- (8) Os yw Cymwysterau Cymru yn penderfynu gosod cosb ariannol, rhaid iddo roi hysbysiad i'r corff dyfarnu o dan sylw sy'n pennu—
  - (a) swm y gosb, a
  - (b) y cyfnod y mae rhaid gwneud taliad ynddo.
- (9) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-adran (8)(b) fod yn gyfnod o 28 o ddiwrnodau o leiaf sy'n dechrau â dyddiad yr hysbysiad.
- (10) Rhaid i'r hysbysiad hefyd gynnwys gwybodaeth o ran—
  - (a) y seiliau dros osod y gosb,
  - (b) sut y caniateir i daliad gael ei wneud,
  - (c) hawliau apelio o dan adran 39, a
  - (d) canlyniadau peidio â thalu.
- (11) Rhaid i unrhyw symiau y mae Cymwysterau Cymru yn eu cael drwy gosb ariannol a osodir o dan yr adran hon neu log o dan adran 40 gael eu talu ganddo i Gronfa Gyfunol Cymru.

39 Cosbau ariannol: apelau

- (1) Caiff corff dyfarnu apelio i'r Tribiwnlys Haen Gyntaf yn erbyn—
  - (a) penderfyniad i osod cosb ariannol ar y corff o dan adran 38;
  - (b) penderfyniad o ran swm y gosb.

- (2) Caniateir i apêl o dan yr adran hon gael ei gwneud ar y sail—
  - (a) na ddigwyddodd yr achos o dorri amod y gosodwyd cosb ariannol mewn cysylltiad ag ef, neu
  - (b) bod y penderfyniad fel arall—
    - (i) yn seiliedig ar wall ffeithiol;
    - (ii) yn anghywir yn y gyfraith; neu
    - (iii) yn afresymol.
- (3) Os gwneir apêl o dan yr adran hon, mae'r gofyniad i dalu'r gosb wedi ei atal dros dro hyd nes y tynnir yr apêl yn ôl neu hyd nes y penderfynir arni.
- (4) O ran apêl o dan yr adran hon caiff y Tribiwnlys—
  - (a) tynnu'n ôl y gofyniad i dalu'r gosb;
  - (b) cadarnhau'r gofyniad hwnnw;
  - (c) amrywio'r gofyniad hwnnw;
  - (d) dychwelyd y penderfyniad o ran pa un ai i gadarnhau'r gofyniad i dalu'r gosb, neu unrhyw fater sy'n ymwneud â'r penderfyniad hwnnw, i Gymwysterau Cymru.

40 Cosbau ariannol: llog

- (1) Mae is-adran (3) yn gymwys os nad yw cosb ariannol gyfan, neu ran ohoni, a osodir ar gorff dyfarnu o dan adran 38 wedi ei thalu ar ddiwedd y cyfnod sy'n dod i ben â'r dyddiad cymwys.
- (2) Y dyddiad cymwys yw'r diweddaraf o'r canlynol—
  - (a) y dyddiad olaf y caniateir i daliad gael ei wneud yn unol â'r hysbysiad a roddir o dan adran 38(8);
  - (b) y dyddiad olaf y caiff y corff dyfarnu wneud apêl o dan adran 39 mewn cysylltiad â'r gosb, os na wneir apêl o'r fath ar neu cyn y dyddiad hwnnw;
  - (c) os gwneir apêl o dan adran 39 mewn cysylltiad â'r gosb ar neu cyn y dyddiad y cyfeirir ato ym mharagraff (b)—
    - (i) dyddiad olaf y cyfnod o 14 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r dyddiad y penderfynir ar yr apêl, neu
    - (ii) os tynnir yr apêl yn ôl cyn y penderfynir arni, y diwrnod olaf o'r cyfnod o 14 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r dyddiad y tynnir yr apêl yn ôl.
- (3) Mae swm y gosb nad yw wedi ei dalu am y tro yn dwyn llog, sy'n dechrau â'r diwrnod ar ôl y dyddiad cymwys, ar y gyfradd am y tro a bennir yn adran 17 o [Ddeddf Dyfarniadau 1838 \(p.110\)](#) (ac nid yw hefyd yn dwyn llog fel dyled dyfarniad o dan yr adran honno).
- (4) Ni chaniateir i gyfanswm y llog a osodir o dan is-adran (3) fod yn fwy na swm y gosb.
- (5) Nid yw llog yn daladwy mewn cysylltiad ag unrhyw gyfnod pan gaiff y gofyniad i dalu cosb ariannol ei atal dros dro o dan adran 39(3).

41 Adennill costau ar gyfer gosod sancsiynau

- (1) Caiff Cymwysterau Cymru, drwy hysbysiad, ei gwneud yn ofynnol i gorff dyfarnu y gosodwyd sancsiwn arno dalu'r costau yr aeth Cymwysterau Cymru iddynt mewn cysylltiad â gosod y sancsiwn.
- (2) Mae'r cyfeiriadau yn is-adran (1) at osod sancsiwn yn gyfeiriadau at—
  - (a) rhoi cyfarwyddyd o dan adran 37;
  - (b) gosod cosb ariannol o dan adran 38;
  - (c) tynnu cydnabyddiaeth yn ôl o dan baragraff 19 o Atodlen 3.
- (3) Mae "costau" yn cynnwys, ymhlith pethau eraill—
  - (a) costau ymchwilio;
  - (b) costau gweinyddu;
  - (c) costau cael cyngor arbenigol (gan gynnwys cyngor cyfreithiol).
- (4) Rhaid i hysbysiad a roddir i gorff dyfarnu o dan is-adran (1)—
  - (a) pennu'r swm y mae'n ofynnol ei dalu,
  - (b) pennu'r cyfnod y mae rhaid gwneud y taliad ynddo, ac
  - (c) cynnwys dadansoddiad manwl o'r swm a bennir.
- (5) Rhaid i'r cyfnod a bennir o dan is-adran (4)(b) fod yn gyfnod o 28 o ddiwrnodau o leiaf sy'n dechrau â'r dyddiad yr anfonir yr hysbysiad.
- (6) Rhaid i'r hysbysiad hefyd gynnwys gwybodaeth o ran—
  - (a) sut y caniateir i daliad gael ei wneud,
  - (b) hawliau apelio o dan adran 42, ac
  - (c) canlyniadau peidio â thalu.

42 Adennill costau: apelau

- (1) Caiff corff dyfarnu apelio i'r Tribiwnlys Haen Gyntaf yn erbyn—
  - (a) penderfyniad o dan adran 41(1) i'w gwneud yn ofynnol i'r corff dalu costau;
  - (b) penderfyniad o ran swm y costau hynny.
- (2) Caniateir i apêl o dan yr adran hon gael ei gwneud ar y sail—
  - (a) bod y penderfyniad yn seiliedig ar wall ffeithiol;
  - (b) bod y penderfyniad yn anghywir yn y gyfraith;
  - (c) bod y penderfyniad yn afresymol.
- (3) Os gwneir apêl o dan yr adran hon, mae'r gofyniad i dalu'r costau wedi ei atal dros dro hyd nes y tynnir yr apêl yn ôl neu hyd nes y penderfynir arni.
- (4) O ran apêl o dan yr adran hon caiff y Tribiwnlys—
  - (a) tynnu'n ôl y gofyniad i dalu'r costau;
  - (b) cadarnhau'r gofyniad hwnnw;
  - (c) amrywio'r gofyniad hwnnw;
  - (d) dychwelyd y penderfyniad o ran pa un ai i gadarnhau'r gofyniad i dalu'r costau, neu unrhyw fater sy'n ymwneud â'r penderfyniad hwnnw, i Gymwysterau Cymru.

43 Costau: llog

- (1) Mae is-adran (3) yn gymwys os nad yw'r swm cyfan o gostau, neu ran ohono, y mae'n ofynnol i gorff dyfarnu ei dalu o dan adran 41(1), wedi ei dalu ar ddiwedd y cyfnod sy'n dod i ben â'r dyddiad cymwys.
- (2) Y dyddiad cymwys yw'r diweddaraf o'r canlynol—
  - (a) y dyddiad olaf y caniateir i daliad gael ei wneud yn unol â'r hysbysiad a roddir o dan adran 41;
  - (b) y dyddiad olaf y caiff y corff dyfarnu wneud apêl o dan adran 42 mewn cysylltiad â'r costau, os na wneir apêl o'r fath ar neu cyn y dyddiad hwnnw;
  - (c) os gwneir apêl o dan adran 42 mewn cysylltiad â'r costau ar neu cyn y dyddiad y cyfeirir ato ym mharagraff (b)—
    - (i) dyddiad olaf y cyfnod o 14 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r dyddiad y penderfynir ar yr apêl, neu
    - (ii) os tynnir yr apêl yn ôl cyn y penderfynir arni, y diwrnod olaf o'r cyfnod o 14 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r dyddiad y tynnir yr apêl yn ôl.
- (3) Mae'r swm o'r costau nad yw wedi ei dalu am y tro yn dwyn llog, sy'n dechrau â'r diwrnod ar ôl y dyddiad cymwys, ar y gyfradd am y tro a bennir yn adran 17 o [Ddeddf Dyfarniadau 1838 \(p.110\)](#) (ac nid yw hefyd yn dwyn llog fel dyled dyfarniad o dan yr adran honno).
- (4) Ni chaniateir i gyfanswm y llog a osodir o dan is-adran (3) fod yn fwy na swm y costau.
- (5) Nid yw llog yn daladwy mewn cysylltiad ag unrhyw gyfnod pan gaiff y gofyniad i dalu'r costau ei atal dros dro o dan adran 42(3).

44 Mynd i mewn i fangre a'i harolygu

- (1) Caiff person awdurdodedig wneud cais i ynad heddwch am orchymyn o dan yr adran hon mewn cysylltiad â mangre a feddiannir gan gorff cydnabyddedig.
- (2) Dim ond os yw'r ynad heddwch wedi ei fodloni bod y gofynion yn is-adrannau (3) i (5) wedi eu bodloni y caiff wneud gorchymyn o dan yr adran hon.
- (3) Y gofyniad cyntaf yw bod sail resymol dros gredu bod y corff wedi methu â chydymffurfio—
  - (a) ag amod y mae ei gydnabyddiaeth yn ddarostyngedig iddo, neu
  - (b) ag amod y mae cymeradwyaeth o dan Ran 4 o ffurf ar gymhwyster a ddyfernir ganddo yn ddarostyngedig iddo.
- (4) Yr ail ofyniad yw—
  - (a) bod cais i fynd i mewn i fangre wedi ei wrthod, neu'n debygol o gael ei wrthod, neu
  - (b) y byddai gofyn am gael mynd i mewn yn debygol o danseilio'r diben o gael mynd i mewn.
- (5) Y trydydd gofyniad yw bod angen mynd i mewn i'r fangre er mwyn canfod a fu achos o dorri'r amod y mae'r gofyniad yn is-adran (3) wedi ei fodloni drwy gyfeirio ato.

- (6) Pan fo gorchymyn o dan yr adran hon mewn grym, caiff person awdurdodedig ac unrhyw gwnstabl sy'n mynd gyda'r person awdurdodedig yn unol â'r gorchymyn, at ddiben canfod a fu achos o dorri amod y cyfeirir ato yn is-adran (3)—
- (a) mynd i mewn i'r fangre a bennir yn y gorchymyn;
  - (b) arolygu a chopïo cofnodion a dogfennau y deuir o hyd iddynt yn y fangre neu eu symud o'r fangre;
  - (c) ei gwneud yn ofynnol cael mynediad at unrhyw gyfrifiadur neu ddyfais electronig arall y deuir o hyd iddi yn y fangre, ac unrhyw gyfarpar neu ddeunydd cysylltiedig y deuir o hyd iddo yn y fangre, sy'n cael eu defnyddio neu wedi eu defnyddio mewn cysylltiad â chofnodion neu ddogfennau eraill, eu harolygu a gwirio eu gweithrediad;
  - (d) ei gwneud yn ofynnol—
    - (i) i'r person sy'n defnyddio neu sydd wedi bod yn defnyddio'r ddyfais electronig neu y mae'r ddyfais electronig yn cael ei defnyddio felly neu wedi ei defnyddio felly ar ei ran, neu
    - (ii) i unrhyw berson sy'n gyfrifol am y ddyfais, y cyfarpar neu'r deunydd, neu sydd fel arall yn ymwneud â gweithrediad y ddyfais, y cyfarpar neu'r deunydd,roi unrhyw gymorth i'r person awdurdodedig sy'n ofynnol yn rhesymol gan y person awdurdodedig (gan gynnwys, ymhlith pethau eraill, rhoi gwybodaeth ar gael i'w harolygu neu i'w chopïo ar ffurf ddarllenadwy).
- (7) Rhaid i orchymyn o dan yr adran hon bennu—
- (a) y fangre y mae'n ymwneud â hi;
  - (b) y cyfnod y mae'r gorchymyn mewn grym ar ei gyfer.
- (8) Caniateir i orchymyn o dan yr adran hon—
- (a) caniatáu neu ei gwneud yn ofynnol i gwnstabl fynd gyda'r person awdurdodedig;
  - (b) cyfyngu ar yr amser y caniateir i'r pŵer mynd i mewn a roddir gan y gorchymyn gael ei arfer;
  - (c) ei gwneud yn ofynnol i hysbysiad am y gorchymyn gael ei roi i'r corff cydnabyddedig o dan sylw.
- (9) Caniateir (os oes angen) i gwnstabl sy'n mynd gyda'r person awdurdodedig yn unol â'r gorchymyn ddefnyddio grym rhesymol er mwyn galluogi arfer y pwerau a roddir gan y gorchymyn.
- (10) Mae cyfeiriadau yn yr adran hon at berson awdurdodedig yn gyfeiriadau at aelod o staff Cymwysterau Cymru sydd wedi ei awdurdodi (yn gyffredinol neu'n benodol) gan Gymwysterau Cymru at ddibenion yr adran hon.